

Construcția orașului ideal – un vis neîmplinit al omenirii

Autor: Furtuna Cristina

Cons. lingv.: A. Bichir

Articolul reflectă chipuri ale orașelor ideale – roadele imaginației umane, ce n-au mai fost construite în realitate, devenind visul neîmplinit al omenirii.

De mii de ani orașul a fost manifestarea caracterului artistic și a imaginației umanității. Orașul devine expresia socială ce reflectă valorile și aspirațiile umane de-a lungul veacurilor. Societatea, rătăcită în vârtoarea vieții, nemulțumită cu condițiile de trai, se află în căutarea spațiului utopic ce reprezintă metafora fericirii și armoniei. Și atunci apare visul despre construcția orașului ideal – visul neîmplinit al omenirii.

Reinventarea realității își găsește expresie cel mai frecvent în utopie. “Orașul utopic implică cu necesitate o dimensiune absolut transcendentă și, într-o anumită măsură, ideală. El reprezintă o instaurare a unei culturi și ideologii superioare într-o realitate”. Deci, orașul utopic este o consecință a reformării societății.

O veritabilă gândire referitoare la urbanism ia naștere odată cu Platon care expune, în Republică și mai ales în Legi, principiile care trebuie să stea la baza instaurării orașului ideal. Despre importanța orașului în viața societății antice vorbește faptul că acropola Atenei, centru religios al puterii politice și cetății, este un vast sanctuar ce conține culte multiple, dintre care cel principal este cultul Atenei, zeiței înțelepciunii, dar și cel al orașului care devine templu al legii umane în fața cosmosului circular [1].

Urbanismul clasic se întoarce la formulele estetice ale Antichității. Printre alți arhitecți clasici, Alberti este primul care reia problema platoniciană a cetății ideale. Modelarea spațială a unei dorite realități viitoare a sugerat utopii diferite, cum ar fi Utopia lui Thomas Morus, cetatea soarelui lui Tommaso Campanella, cetatea ideală a lui Anton Francesco Doni, orașul ideal al lui Albrecht Dürer. Ceva mai târziu, Charles Fourier

propune înlocuirea orașului cu falansterul (palat social locuit în comun de 1600 persoane). Owen preconizează crearea "satelor armoniei și cooperării". Cabet se pronunță pentru orașul cu plan în tablă de șah, Icara, care reflectă ideea unui trai comunitar.

Pe de altă parte, proiectele de orașe ideale, concepute de utopiștii și reformatorii secolului al XIX-lea și al XX-lea, au tins să fie puse în aplicare: orașul-grădină al lui Ebenezer Howard (care s-a transformat de facto, într-un oraș-dormitor), orașul regional al lui Patrick Geddes și a lui Lewis Mumford, monumentalismul lui Haussmann. Urbanismul modern a generat și el concepte originale, cum ar fi orașul deschis al lui Wright, orașul linear al lui Soria, "orașul radios" al lui Le Corbusier care se leagă de tradiția orașului-grădină, cât și de cea a orașului-monumentelor și constituie versiunea modernizată și așezată pe verticală a falansterului [2].

Toate aceste modele de orașe ideale, cât de interesante și grandioase ele n-ar fi, totuși n-au văzut lumina zilei, rămânând doar o fantezie frumoasă a imaginației ce nu poate fi construită în realitate. Orașul utopic este un oraș văzut de sus, de un ochi rece, care cuprinde totul în orizontul său, acest oraș perfect este, însă, un oraș mort, adică unul din care lipsește confuzia, haosul și securitatea. Realitatea cotidiană însă este orașul văzut de jos, de la nivelul pașilor, este orașul prins în istoria sa și cea a societății [3].

Timpul trece. O generație înlocuiește pe alta, dar visul despre construcția orașului ideal rămâne. Astăzi noi ca și străbunii dorim să schimbăm lumea care ne înconjoară, să atingem visul încă neîmplinit al omenirii – de a crea Idealul. Și cel mai important, nu pierdem speranța că totul ce a fost imposibil ieri, se află în deplină dezvoltare astăzi și o să devină realitate mâine.

Bibliografie:

1. Augustin Ioan, *Arhitectura care nu există*, 1999, p. 9.
2. Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*, 2000, p. 48-49.
3. Ciprian Mihali, *Spațiul urban*, 2001, p. 10.